

Tomasz Bojanowski, Łukasz Sitkowski, Julia Starybrat
Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji
Naukowej „Rzetelny proces i prawo do sądu”.
Warszawa, 13.01.2023 r.

*Report on the National Scientific Conference
“Fair trial and the right to a trial”. Warsaw, 13 January 2023*

1. Wprowadzenie

Dnia 13.01.2023 r. odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Rzetelny proces i prawo do sądu”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Koło Naukowe Prawa Karnego Procesowego oraz Koło Naukowe Prawa Konstytucyjnego działające przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (WPiA UKSW) w Warszawie. Patronami wydarzenia zostali: Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Rządowe Centrum Legislacji oraz Wydawnictwo C.H.Beck. Konferencja odbyła się w ramach projektu **#25latKonstytucjiRP**, którego pomysłodawcami są członkowie Koła Naukowego Prawa Konstytucyjnego.

Prawo do rzetelnego procesu jest fundamentalnym prawem każdej osoby w demokratycznym państwie prawa. Pod tą zwięzłą formułą kryje się katalog zasad, jakie winny być nie tylko deklarowane przez państwo, ale przede wszystkim urzeczywistniane w codziennej praktyce wymiaru sprawiedliwości. Rzetelność postępowania sądowego jest bowiem gwarantem praworządności państwa i ochrony wszelkich praw i wolności jednostki. Prawo do sądu jest prawem samoistnym, które pełni

---

Mgr Tomasz Bojanowski jest doktorantem w Szkole Doktorskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska, ORCID: 0000-0001-8294-0968, e-mail: tomaszbojanowski@gmail.com

Łukasz Sitkowski jest studentem na Wydziale Prawa i Administracji, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska, ORCID: 0000-0002-4659-3652, e-mail: lukassitkowski@interia.pl

Julia Starybrat jest studentem na Wydziale Prawa i Administracji, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska

Data zgłoszenia tekstu przez autorów: 1.03.2023 r.; data zaakceptowania do publikacji: 15.03.2023 r.

funkcję gwarancyjną względem innych praw i wolności. Jest ono podstawowym środkiem ochrony uprawnień, który podlega bezpośredniemu stosowaniu, chyba że przepisy Konstytucji stanowią inaczej. Składa się na nie zespół mechanizmów gwarancyjnych urzeczywistnionych poprzez określone instytucje prawnoprocesowe i standardy prawne. Instytucja prawa do sądu lokuje się na styku różnych dziedzin prawa, w szczególności prawa procesowego i prawa konstytucyjnego.

Konferencja została poświęcona szerokiemu ujęciu rzetelnego procesu oraz prawa do sądu. W role prelegentów wcielili się studenci, doktoranci, praktycy oraz nauczyciele akademicy. Umożliwiło to spojrzenie na przedmiotowe zagadnienie z różnych perspektyw – międzynarodowej, konstytucyjnej, administracyjnej, cywilnej i karnej, a także interdyscyplinarnej.

2. Pierwszy panel

Pierwszy panel konferencji otworzył swoim przemówieniem **Prezes Koła Naukowego Prawa Konstytucyjnego Karol Rogala** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), który powitał gości oraz podkreślił wagę zagadnień poruszanych na konferencji w funkcjonowaniu współczesnego państwa.

Następnie jako pierwszy prelegent wystąpił **dr Jakub Czepek** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), który wygłosił referat pt. „Przewlekłość postępowania jako problem systemowy i strukturalny w orzecznictwie ETPC”. Zwrócił uwagę na to, że przewlekłość postępowania była, jest i będzie głównym zarzutem w skargach strasburskich. Nie ma bowiem określonego limitu czasowego, po którego upływie należy mówić o przewlekłości postępowania. Dr Jakub Czepek w trakcie swego przemówienia przeprowadził analizę konkretnych orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Wskazał, że największym problemem systemowym jest istniejąca luka prawna.

Następnie głos zabrał **dr Piotr Chybalski** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), który w ramach swojego wystąpienia pt. „Sądy powszechne w Polsce jako sądy konstytucyjne” odpowiedział na pytanie: Czy organy władzy sądowniczej inne niż Trybunał Konstytucyjny mogą w pewnym stopniu funkcjonować tak jak Trybunał Konstytucyjny? Wyjaśnił, czy sądy powinny koncentrować się na materii stosowania Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w linii orzeczniczej, czy też działać samodzielnie, uznając, że norma o randze niższej niż Konstytucja RP jest w ich mniemaniu niekonstytucyjna. Sądy są zobowiązane bowiem do poszanowania zasady supremacji Konstytucji RP oraz dokonywania wykładni prokonstytucyjnej. Istota problemu polega na określeniu należytego zachowania sędziego w przypadku, gdy w sprawie istotny jest przepis ustawy, a zdaniem sądu przedmiotowa ustawa jest wadliwa konstytucyjnie.

Jako następny referat wygłosił **dr Bartłomiej Oreziak** (Instytut Wymiaru Sprawiedliwości), który w swoim wystąpieniu szczególną uwagę poświęcił kwestii wpływu postępu cywilizacyjnego, technicznego czy technologicznego na postrzeganie rzetelnego procesu karnego. Rozpoczął od zdefiniowania pojęcia „rzetelnego

procesu”, powołując się na art. 45 Konstytucji RP oraz art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Następnie omówił wartości autoteliczne (takie jak godność, praworządność, sprawiedliwość i prawda) oraz wartości prakseologiczne (jak zaufanie, bezpieczeństwo, uczciwość i moralność). Istota rzetelnego procesu nie może ulegać zmianie pod wpływem pojawiania się nowych technologii. Natomiast nie stanowi to przeszkody w wykorzystaniu nowych technologii w procesie, np. w formie dowodów elektronicznych.

Przed krótką przerwą przewidziany został panel dyskusyjny. Pozwoliło to na aktywny udział publiczności oraz udzielenie przez ekspertów odpowiedzi na nurtujące uczestników pytania.

3. Drugi panel

Drugi panel, moderowany przez **Wiceprezesa Koła Naukowego Prawa Konstytucyjnego Łukasza Sitkowskiego** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), rozpoczął się wystąpieniem **mgr Michała Celińskiego** (Ministerstwo Sprawiedliwości), który ukazał problematykę pojęcia „sądu” w rozumieniu art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE). Sądy krajowe mogą występować do Trybunału tylko wtedy, gdy orzekają w ramach postępowania prowadzącego do rozstrzygnięcia o charakterze sądowym. Tym samym z jednej strony TSUE nie obejmuje pojęciem „sądu” każdego organu nazwanego w ten sposób przez ustawodawstwo krajowe, a z drugiej strony nawet jeśli dany organ nie został tak nazwany, to nie wyklucza to uznania go za sąd w postępowaniu prejudycjalnym. Podczas wystąpienia wyjaśnione zostało to pojęcie w ujęciu teoretycznym, jak również *ad casum* na podstawie orzecznictwa TSUE.

Następnym prelegentem był **mgr Oskar Kida** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), który przedstawił referat „Legitymacja osób prawnych do korzystania z instytucji skargi konstytucyjnej”. Skarga konstytucyjna to jeden z podstawowych instrumentów, za pomocą których obywatele mogą bronić swoich konstytucyjnych praw i wolności. Wydawać by się mogło, że od wejścia w życie obecnej Konstytucji RP orzecznictwo dotyczące skargi konstytucyjnej zostało usystematyzowane i praktyka orzecznicza nie będzie budzić zastrzeżeń. Jednakże do dziś istnieje wiele wątpliwości interpretacyjnych w postępowaniach zainicjowanych skargą konstytucyjną. Sporą część z nich stanowią uwagi odnoszące się do skarg konstytucyjnych wnoszonych przez osoby prawne. Podczas wystąpienia omówiono zagadnienia związane ze skargami konstytucyjnymi wnoszonymi przez osoby prawne, legitymację osób prawnych do wnoszenia skarg konstytucyjnych, różnice w prawie do udziału w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym zależnie od charakteru danej osoby prawnej (publicznego lub prywatnego), a także słuszności kwalifikacji w praktyce orzeczniczej niektórych osób prawnych do poszczególnych kategorii.

Jako kolejną wystąpiła **Aleksandra Krzysiak** (Uniwersytet Warszawski), która zaprezentowała referat pt. „Sądy polubowne a sądy powszechne, czyli

o urzeczywistnieniu konstytucyjnego prawa do sądu w alternatywnych metodach rozwiązania sporów”. Alternatywne metody rozwiązywania sporów pozwalają uniknąć zawiłej i niekiedy długotrwałej ścieżki postępowania przed sądami powszechnymi i jednocześnie uzyskać wyrok, który może mieć moc wyroku sądu państwowego, dlatego w ostatnich latach zauważalny jest wzrost ich zastosowania. Ze względu na zachodzące zmiany stało się istotne określenie relacji między sądami polubownymi a sądami powszechnymi oraz umiejscowienie sądownictwa polubownego w wymiarze sprawiedliwości. Wystąpienie rozpoczęło się od ukazania konstytucyjnej zasady wymiaru sprawiedliwości oraz jej związku z sądownictwem polubownym. Zwrócono uwagę na istotę prawa do sądu oraz przedstawiono jego charakterystykę. Podkreślono, że do ukształtowania poglądu niezbędna jest analiza zastosowania konstytucyjnych zasad wymiaru sprawiedliwości w postępowaniach przed sądami polubownymi.

W dalszej części konferencji głos zabrał **adw. Przemysław Wierzbicki** (Okręgowa Rada Adwokacka w Warszawie), który wygłosił przemówienie pt. „Formalizm procedury cywilnej jako zagrożenia dla rzetelnego procesu”. W ostatnich latach szereg nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego doprowadził do nakładania coraz większych obowiązków formalnych na strony reprezentowane przez tzw. fachowych pełnomocników oraz na strony postępowania, które są przedsiębiorcami. Też wystąpienia był zakres obowiązków formalnych nałożonych na te kategorie podmiotów oraz to, że skutki naruszenia tych obowiązków stawiają wymienione podmioty w gorszej sytuacji w stosunku do innych stron postępowania. To zaś budzi wątpliwości, czy nie mamy tutaj do czynienia z naruszeniem prawa do uczciwego procesu.

Jako ostatnie w tym panelu głos zabrały **Jagoda Marcinkowska i Aleksandra Mizerska** (Uniwersytet Warszawski). W swoim wystąpieniu omówiły zagadnienie prawa do sądu w perspektywie potencjalnych działań umożliwiających przeciwdziałanie powództwom typu SLAPP (strategiczne pozwy przeciwko udziałowi społecznemu). Poruszyły również kwestie podważania konstytucyjnych wartości przez przedmiotowe pozwy. Ponadto tezę, która wybrzmiała w referacie, był problem niechęci obywateli do korzystania z prawa do sądu. Zasadniczą przyczyną okazała się obawa obywateli przed groźącymi konsekwencjami prawnymi, tzw. efektem mrożącym.

4. Trzeci panel

Po krótkiej przerwie rozpoczął się kolejny panel konferencji moderowany przez **Skarbnik Koła Naukowego Prawa Konstytucyjnego Paulinę Pożarycką-Juchimiuk** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), podczas którego pierwsze wystąpienie pt. „Rzetelny proces i prawo do sądu w perspektywie praw człowieka” należało do **Moniki Długosz** (Uniwersytet Warszawski). Rzetelny proces oraz prawo do sądu wiążą się z pojęciem sprawiedliwości, które jest fundamentem całego systemu prawnego. Te dwa prawa są również warunkami *sine qua non* istnienia prawa formalnego. Należą one do kategorii praw człowieka, przez co mają niezwykle

znaczenie, ponieważ ich celem jest gwarancja nie tylko sprawiedliwości, ale przede wszystkim ochrona samej godności ludzkiej. Wyrażone w wielu ustawach zasadniczych, a także w art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz w art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej stanowią gwarancje sprawiedliwego procesu, który jest podstawą efektywnej i skutecznej ochrony prawnej. Jest to niezwykle ważne zagadnienie, ponieważ ma fundamentalne znaczenie w każdej dziedzinie prawa. Bez prawa do sądu i rzetelnego procesu nie mogłoby istnieć demokratyczne państwo urzeczywistniające zasady państwa prawa. Na prawo do rzetelnego procesu oraz prawo do sądu składa się szereg gwarancji prawnych, takich jak prawo do obrony, prawo do wysłuchania, prawo do równego traktowania uczestników postępowania, prawo do rozstrzygnięcia sprawy w rozsądnym czasie, a także z odpowiednim uzasadnieniem decyzji. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka znacznie przyczyniło się do rozwoju tego prawa.

W dalszej części konferencji głos zabrała **Katarzyna Zaborek** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie). Podczas swojego wystąpienia poruszyła temat realizacji prawa do rzetelnego procesu sądowego w kontekście przewlekłości postępowania z perspektywy orzecznictwa ETPC. Rzetelność postępowania oceniana jest na podstawie funkcjonujących standardów międzynarodowych, które – implementowane do krajowych porządków prawnych – stanowiąc mają minimalne gwarancje w zakresie ochrony praw człowieka oraz zapewniać poszanowanie najistotniejszych zasad i wartości, za które uważa się m.in. prawo do sprawiedliwego procesu. Jedną z jego emanacji jest prawo do rozpatrzenia sprawy bez zbędnej zwłoki, albowiem – jak powszechnie wiadomo – szybkość, sprawność i efektywność są jednymi z podstawowych wartości sądowego stosowania prawa, jak też warunkami skuteczności prawa w ogólności. Swoistym pogwałceniem tego prawa jest przewlekłość postępowań będąca zjawiskiem nader częstym w rzeczywistości procesowej i mająca miejsce w sytuacji, gdy postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego sprawę trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności.

Jako następny wystąpił **Łukasz Sitkowski** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), który swój referat rozpoczął od podkreślenia, że prawo do obrony stanowi jedno z praw procesowych zagwarantowanych nieletniemu przed sądem rodzinnym. Jest ono silnie akcentowane we wszystkich standardach prawa międzynarodowego dotyczących praw nieletnich. Wywodzi się, jak pozostałe prawa procesowe, z prawa do rzetelnego procesu. W dalszej części metodą prawnoporównawczą wskazał podstawy prawa do obrony nieletniego w kontekście regulacji prawnomiędzynarodowych i konstytucyjnych. Ponadto zwrócił uwagę na instytucję obligatoryjnej obrony nieletniego oraz przedstawił swoje rozważania na ten temat w związku z brakiem jej przyjęcia przez ustawodawcę w kontekście art. 79 Kodeksu postępowania karnego (dalej k.p.k.) podnoszonym przez doktrynę w celu zastosowania tej instytucji w postępowaniu w sprawach nieletnich.

Kolejnym prelegentem był **dr Patryk Gutierrez** (Komisja Praw Człowieka i Praworządności przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu). W swoim

wystąpieniu poświęcił szczególną uwagę na omówienie prawa do sądu na przykładzie cudzoziemców starających się o uzyskanie ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Analizę przeprowadził z uwzględnieniem orzecznictwa oraz obowiązujących uregulowań prawnych w tym zakresie. Podkreślił także praktyczną stronę przedmiotowego zagadnienia, mianowicie że cudzoziemcy starający się o udzielenie ochrony na podstawie ustawy z 13.06.2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej *de facto* pozbawieni są możliwości kontroli działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne.

5. Czwarty panel

Moderatorem czwartego panelu była **Sekretarz Koła Naukowego Prawa Karnego Procesowego Agata Wróbel** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie). Po krótkim wprowadzeniu głos zabrała **mgr Adrianna Betlińska** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), która wygłosiła referat pt. „Realizacja prawa do sądu w świetle instytucji oskarżenia subsydiarnego, czyli fakty i mity na temat konstytucyjnej gwarancji pokrzywdzonego”. Celem jej referatu była próba odnalezienia racjonalnych motywów, którymi kierował się ustawodawca, czyniąc wniesienie subsydiarnego aktu oskarżenia przez pokrzywdzonego. Prelegentka w swoim wystąpieniu podjęła próbę scharakteryzowania procedury pod kątem skuteczności zagwarantowania pokrzywdzonemu konstytucyjnego prawa do sądu i rzetelnego procesu. Wskazała na to, że procedura wyrażona przez ustawodawcę w art. 55 k.p.k. i 330 k.p.k. przewiduje szereg utrudnień, takich jak wymóg wielorazowego zaskarżenia postanowienia o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia oraz przymus adwokacko-radcowski.

Drugi referat w ramach czwartego panelu zatytułowany „Rzetelny proces karny w kontekście funkcjonowania europejskiego nakazu aresztowania w świetle art. 47 Karty Praw Podstawowych UE oraz orzecznictwa TSUE – Czy potrzebny jest nowy efektywny środek zaskarżenia?” wygłosili **Aneta Fraser** i **Adrian Kaczmarek** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Prelegenci dokonali analizy standardu ochrony prawa do rzetelnego procesu karnego, jaki ukształtowało orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wobec stosowania Europejskiego Nakazu Aresztowania (ENA). Podkreślili, że decyzja ramowa nie konstytuuje konkretnego środka zaskarżenia przysługującego od decyzji o ENA. Uprawnienie do zaskarżenia decyzji o ENA uzupełnia zatem w większym lub mniejszym stopniu ustawodawstwo krajowe. Kluczowym punktem rozważań była próba odpowiedzi na pytania: Czy przy obecnym standardzie funkcjonowania ENA potrzebny jest nowy efektywny środek zaskarżenia w regulacjach krajowych? Czy obowiązek ustanowienia takiego środka powinien zostać wyraźnie wskazany w decyzji ramowej? Prelegenci odpowiadając na te pytania, podjęli tezę o wprowadzaniu w polskim ustawodawstwie – na wzór rozwiązania greckiego – możliwości zaskarżenia przed wydaniem postanowienia o przekazaniu osoby podejrzanej lub oskarżonej, co zapewni, zdaniem autorów referatu, gwarancję efektywności stosowania tej instytucji prawa.

Ostatnią prelegentką tego panelu była **Nina Kurpios** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), która wygłosiła referat pt. „O wartości «owoców zatrutego drzewa» w procesie karnym”. Przypomniała, że teoria „owoców zatrutego drzewa” wzięła swój początek w wykładni orzecznictwa Sądu Najwyższego USA. Miała ona na celu ochronę obywateli przed nieuzasadnionym przeszukaniem, zatrzymaniem, a także powstrzymywala organy ścigania przed podejmowaniem działań będących nadużyciem ich uprawnień. W myśl teorii „owocami zatrutego drzewa” nazywamy niedozwolone przez prawo czynności podejmowane przez służby ścigania. Nina Kurpios podkreśliła, że teoria znajduje też podstawę w art. 168a k.p.k., który wskazuje, że dowód można uznać za niedozwolony tylko wówczas, gdy został uzyskany w związku z pełnieniem przez funkcjonariusza publicznego obowiązków służbowych, w wyniku: zabójstwa, umyślnego spowodowania uszczerbku na zdrowiu lub pozbawienia wolności, a ich celem jest zdobycie dowodów dających podstawę do wszczęcia postępowania karnego. Zdaniem prelegentki doktryna powinna być obowiązującym standardem rzetelnego procesu stosowanym przez sąd w procesie karnym, co podkreśla orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

6. Piąty panel

Ostatni panel konferencji moderowała **Wiceprezes Koła Naukowego Prawa Karnego Procesowego Julia Starybrat** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie). Po przywitaniu prelegentów głos zabrała **dr Monika Głuch** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), która przedstawiła referat pt. „Rzetelny proces a dowód z opinii biegłego w postępowaniu karnym”. Zwróciła uwagę, że w postępowaniu karnym często zachodzi konieczność dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu kryminalistyki. Z reguły opinia ta zawiera informacje, co do których organ prowadzący postępowanie nie posiada fachowej wiedzy. Prelegentka wyraziła wątpliwość co do tego, w jakim stopniu należy uznać za prawidłową ocenę treści merytorycznej opinii dokonywaną przez decydenta procesowego, który nie posiada specjalistycznej wiedzy w tym zakresie, opartą na własnych ekspertyzach sądowych o dowodach o charakterze fizyko-chemicznym i genetycznym. Wskazała, że pozytywnym rozwiązaniem byłoby uregulowanie tej kwestii w akcie prawnym dot. biegłych sądowych.

Drugą prelegentką była **Agata Wróbel** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), która omówiła temat „Prawo do sądu administracyjnego jako rodzaj prawa do sądu”. Podkreśliła, że prawo do sądu administracyjnego wynika z egzekwowania prawa administracyjnego, i choć oba postępowania (administracyjne i sądowno-administracyjne) są ze sobą powiązane, to prawo do sądu uregulowane jest w obu z nich w odrębny sposób. Dokonując analizy porównawczej procesu karnego i cywilnego, zwróciła uwagę na zachowanie standardu rzetelnego procesu na drodze administracyjnej i sądowno-administracyjnej.

Kolejny prelegent, **mgr Kacper Sobolewski** (Uniwersytet Warszawski), wygłosił referat pt. „Sprawy administracyjne nieobjęte kognicją sądownictwa administracyjnego

a granice domniemania drogi sądowej przed sądem powszechnym”. Na wstępie nawiązał tematycznie do referatu przedstawionego przez Agatę Wróbel. Wyszedł z założenia, że zapewnienie w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP możliwie pełnej realizacji prawa do sądu, co podkreśla orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz Trybunału Konstytucyjnego, wypracowuje koncepcję domniemania drogi sądowej przed sądem powszechnym. Zdaniem mgr. K. Sobolewskiego nie zawsze ma ona zastosowanie w praktyce, zwłaszcza w sprawach nieobjętych kognicją sądów administracyjnych. Jednocześnie podkreślił, że sposób ukształtowania kognicji sądownictwa administracyjnego, polegający zasadniczo na enumeratywnym wyliczeniu w art. 3 § 2 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi prawnych form działania administracji podlegających kontroli w drodze skargi do sądu administracyjnego nie spełnia swojej roli, co znajduje wyraz w orzecznictwie. Zwrócił uwagę, że zastosowanie domniemania drogi sądowej (a także art. 199¹ Kodeksu postępowania cywilnego) może w konsekwencji prowadzić do sytuacji, w których właściwy do rozpoznania spraw o administracyjnoprawnym charakterze okaże się sąd cywilny.

Ostatnim prelegentem był **Prezes Koła Naukowego Prawa Karnego Procesowego mgr Tomasz Bojanowski** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), którego referat nosił tytuł: „Sędzia ds. postępowania przygotowawczego jako gwarant rzetelnego procesu”. Prelegent podkreślił charakter historycznoprawny sędziego śledczego w polskim procesie karnym i nawiązał do – obowiązujących na ziemiach polskich – regulacji państw zaborczych oraz do instytucji zawartej w Kodeksie postępowania karnego z 1928 r. Autor referatu wskazał na potrzebę wprowadzenia tej instytucji do postępowania przygotowawczego w polskim procesie karnym. Jego zdaniem wzmocni to praworządność oraz sądową ochronę praw człowieka w tym stadium postępowania karnego.

7. Podsumowanie

Po ogłoszonym referacie mgr Tomasz Bojanowski zakończył konferencję. Wyraził szczególne podziękowania organizatorom konferencji, tj. Kole Naukowemu Prawa Konstytucyjnego UKSW i Kole Naukowemu Prawa Karnego Procesowego WPiA UKSW oraz partnerom konferencji: Dyrektorowi Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości dr. hab. Marcinowi Wielcowi, prof. UKSW, Dyrektorowi Instytutu Nauk Prawnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie dr. hab. Arturowi Kotowskiemu, prof. UKSW, Ministrowi Edukacji i Nauki dr. hab. Przemysławowi Czarnkowi, prof. KUL, Prezesowi Rządowego Centrum Legislacji dr. hab. Krzysztofowi Szczuckiemu, a także Wydawnictwu Naukowemu C.H.Beck.

Konferencja była okazją do skonfrontowania poglądów na temat prawa do sądu i rzetelnego procesu. Należy ją traktować jako przyczynek do dalszych badań w zakresie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Organizatorzy zapowiedzieli, że dołożą wszelkich starań, aby Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Rzetelny proces i prawo do sądu” stała się wydarzeniem cyklicznym.